

SİBER GÜVENLİK KANUNUNUN TEMEL SORUNLARI

TEHLİKENİN FARKINDA MIYIZ?

İstanbul Barosu
İnsan Hakları Merkezi (İHM)
İfade Özgürlüğü Alt Çalışma Grubu

HUKUKİ SORUNLAR

Kişisel Verilerin Ve Özel Hayatın Gizliliğinin İhlâli

Siber Güvenlik Kanununun (Kanun), Siber Güvenlik Başkanlığının (Başkanlık) yetkilerini belirleyen 6. maddesiyle, Başkanlığa geniş bir veri toplama yetkisi verilmiştir. Maddenin 1. fıkrasının b, ç ve d bentleriyle Başkanlığa kurum ve kişilerden veri ve log kayıtlarını toplama ve profillemeye yetkisi tanınmıştır. Bu yetkiyle, dijital ayak izlerinin sürekli izlenmesiyle, anonim olma hakkı ortadan kalkabilecektir. Başkanlığa verilen geniş yetkilerdeki sınırların eksikliği haberleşmenin gizliliğini ve mahremiyeti ortadan kaldırma tehlikesi yaratmaya açıktır.

Kavramların Belirsizliği Ve Geniş Yorumlanma

Kanunun, 1, 2 ve 3. maddesinde tanımlanmış olan “kritik kamu hizmet”, “siber tehdit”, “siber uzay”, “kritik altyapı” gibi kavramlar kanunda muğlak ve yoruma açık bırakılarak keyfi uygulamaya zemin hazırlamaktadır. Bu belirsizlik durumu Kanunun uygulama alanındaki gri alanları arttırma, özellikle ifade özgürlüğü, basın faaliyetleri veya dijital haklar gibi alanlarda keyfi müdahalelerin artmasına sebebiyet verme ve hukuki güvenlik ilkesini tehdit etmeye açıktır.

Kanun Kapsamında Görevlilerin İdari ve Cezai Sorumluluğunun Belirsizliği

Kanunda, Başkanlık personeline ve yetkilendirilmiş kişilere geniş yetkiler tanınmakla birlikte bu yetkilerin kötüye kullanılması halinde uygulanacak idari ve cezai sorumluluğa ilişkin açık, anlaşılır ve öngörülebilir bir düzenleme bulunmamaktadır. Söz konusu belirsizlik hesap verilebilirliği ortadan kaldırmakta ve hukuk devleti ilkesini zedelemektedir.

HUKUKİ SORUNLAR

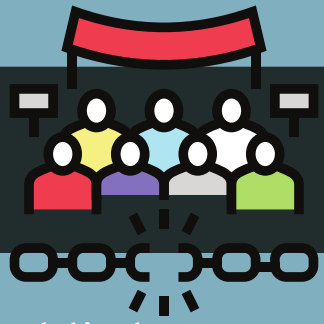

Ceza Hukuku İlkelerine Aykırılık

Kanunun 6. maddesi 1. fıkrasının b bendinde düzenlenen log kayıtlarının toplanması ve izlenmesi, geniş takip ve izleme yetkileri ceza soruşturması başlamadan ya da yasal delil olmadan şüpheli üzerinde yoğun inceleme yapılmasının yolunu açabilecektir. Bu husus “delilden sanığa” değil, “sanıktan delile” gidilerek herkesi potansiyel suçlu gibi gören düşman ceza hukukunun uygulanmasına imkan tanımaktadır.

İfade ve Basın Özgürlüğünün ve Haber Alma Hakkının Engellenmesi

Kanunun, 4. maddesinin 1. fıkrasının I bendinde, 6. maddesinin 1. fıkrasının b ve ç bentlerinde, 8. maddesinin 5. fıkrası, 12. ve 13. maddesi ile 16. maddesinin 4. ve 5. fıkrası kapsamında Başkanlık'ın denetim yetkisi geniş kapsamlı ve ölçülülük ilkesine uymayacak şekilde belirlenmiştir. Bu durum kişilerin siber uzayda görüşlerine sansür uygulamasını ve otosansüre ya da görüşlerini ifade etmeleri sebebiyle cezalandırılmasını beraberinde getirebilecektir. Aynı zamanda ifade özgürlüğü şemsiyesi altında ele alınan haber alma ve basın özgürlüğü hakkının da ihlâl edilmesine açıktır. Ek olarak gazetecilerin bilgi akışının kaynağını öğrenmek ve gazeteciler üzerinde baskı kurmak için de kullanılma olasılığı taşımaktadır.

Kanunun 16. maddesinin 5. fıkrasında düzenlenen siber uzayda veri sızıntısı olmadığı bilindiği halde halk arasında endişe, korku ve panik yaratmak yahut kurumları veya kişileri hedef göstermek amacıyla gerçeğe aykırı içerik oluşturan veya yayan kişiler hakkında hürriyeti bağlayıcı ceza öngörülmektedir. Ancak benzer bir fiil Türk Ceza Kanununun (TCK) 217. maddesinin a bendinde “Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alelen Yayma” suçu kapsamında düzenlenmiştir. Aynı iki fiilin yer verilmesi ceza hukukunun temel ilkelerinden biri olan ‘Non bis in idem’ (aynı fiilden dolayı iki kere yargılanmama) ilkesine aykırıdır.

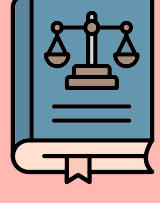

Gerekçeli Karara Ulaşamama ve Etkili Başvuru Hakkının Bulunmaması

Başkanlık onaylarının reddi durumunda gerekçelerin sunulmaması, hukuki güvenlik ilkesine ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesiyle koruma altına alınmış gerekçeli karar hakkına zarar vererek, hakların ihlaline yol açmaya açıktır. Ayrıca, başvuru ve itiraz mekanizmalarının yokluğu, idarenin keyfi kararlarına karşı bireylerin hak arama imkanlarını kısıtlamaktadır. İdari işlemlerde gerekçeli karar verme zorunluluğu, İdari Yargılama Usulü Kanunu ve Anayasa ile güvence altına alınmıştır; Bu nedenle, etkili bir yargı yolu olmadan hukukun üstünlüğü zedelenmektedir. Çözüm olarak, Başkanlık tarafından verilen kararların gerekçeli olması zorunlu hale getirilmeli ve ret kararlarına karşı bağımsız bir mercie başvuru hakkı sağlanmalıdır.

HUKUKİ SORUNLAR

Anayasaya Aykırılık

Yukarıda açıklanan tüm bu nedenlerle birlikte, Siber Güvenlik Kanunu, Anayasanın 2, 13, 20, 22, 26, 28 ve 125. maddelerine açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Şöyle ki, Siber Güvenlik Kanunu kapsamında düzenlenmiş olan “kritik altyapı”, “kritik kamu hizmeti” ve “kritik veri” gibi kavramların yoruma açık ve muğlak olması belirsizliğe neden olmuş, belirsizliğin çözümü idarenin takdirine bırakılmıştır. Siber Güvenlik Başkanlığına verilen geniş, belirsiz ve sınırları çizilmemiş yetkiler bireylerin temel hak ve özgürlüklerine ağır müdahalelere yol açabilecek ve insan hakları ihlallerine doğrudan yol açabilecek sonuçlar doğuracaktır.

Anayasanın 13. maddesi uyarınca temel hak ve özgürlükler, yalnızca kanunla ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun, ölçülü, meşru ve gerekli müdahalelerle sınırlandırılabilir. Ne var ki, Kanunun 6 maddesinin 1. fıkrasının b bendinde, 8. maddesinin 5. fıkrasında, 12. maddesinde ve 16. maddesinin 5. fıkrasında öngörülen müdahale yetkileri, bu anayasal sınırları aşmakta; keyfilik riski doğurmakta ve temel hakların özüne zarar vermektedir.

18. maddedeki, siber güvenlik ürün ve hizmetlerinin yurtdışına satışı ve yerel şirketlerin birleşme işlemleri Başkanlığın onayına bağlanmış ancak Başkanlık onayının reddedilmesi halinde bu karara ilişkin gerekçelendirme yükümlülüğü getirilmemiş ve karara karşı itiraz yolları düzenlenmemiştir. Bu ve yukarıda belirtilen diğer belirsizlik halleri, hukuk devleti ilkesinin temel yapı taşları olan belirlilik ve öngörülebilirlik ilkelerinin ihlaline yol açmaktadır.

Sonuç olarak, söz konusu hükümler, müdahalelerin meşruluk, gereklilik ve ölçülülük kriterlerini taşıması sebebiyle Anayasaya açıkça aykırıdır. Siber Güvenlik Kanunu, hem bireylerin temel hak ve özgürlüklerini ölçsüz şekilde sınırlandırmasının yoluna açmakta, hem de hukuk devleti ilkesinin temel unsurları olan belirlilik, öngörülebilirlik ve denetlenebilirlik gereklerini ihlal etmesiyle, hukuk devletinin asgari gereklerini ortadan kaldırmakta, bireyi devlete karşı korumasız ve denetimsiz bırakmakta; demokratik toplum düzeninin ve hukukun üstünlüğü ilkesinin özüne bir tehdit teşkil etmektedir.

HAZIRLAYANLAR

Av. Abdullah DAŞTAN

Av. Başak DOĞAN

Av. Gülşen BAŞARIR

Av. Mert ÖZTÜRK

Av. Necati Alp ÇELEBİ